

A társulatot terhelő költségek 1931-ben: állami adó 43,05, községi pótdó 17,03, kezelési költség 31,06, őrzési és védelmi költség 84,62, összesen 175,76 pengő.

Az évi 216 m³ véghasználat és a 10-15 m³ gyérítés árbevételből kellett fedezni a 175,76 P költségét és a társulati tagok házi faszükségletét, amit az uradalomnál dolgozók az illetményfával pótoltak.

Az üzemtervben őrzött hiányos iratokból tudjuk, hogy 1929 és 1941 között az erdőbirtokossági társulat elnöke volt **URBANOVICS SÁNDOR, HORVÁTH JÁNOS, ANGYAL JÓZSEF, NOVÁK JÁNOS**. Őrizzük meg nevüket az utókornak.

Nehezítette az erdőbirtokossági társulat helyzetét, hogy az 1923. évi XIX. tc. alapján a szikszói erdőfelügyelőség kopárfásításra írta elő az évszázadok óta legelőként használt, de feltétlen erdőtalajon álló területeket. Így készített az abaújszántói erdőhivatal 1929-ben „kopárfásítási tervet” a Füzér 561 hrsz. 37,5 kat. hold területű közbirtokossági legelőre, ahol a vízmosásos részekre akácot, a többi területre holdanként 6 000 db feketefenyő csemét terveztek 60 pengő/kat. hold költséggel.

A társulatnak nem volt pénze kopárfásításra, de valamennyit erdősítettek, az erdő is visszafoglalt területeket, mert 1951-ben 196,7 kat. hold volt a Füzéri VUB területe.

Az úrbéri elkülönítésnél Füzér azért kapott olyan kevés erdőt, mert a törvény szerint egy egész telkre 2-8 hold (1 200 négyszögöles) erdőt adhattak ki. Füzéren nem volt egész telkes gazda, tehát a jobbágyok is csak ½ telket kaptak. A községben sok volt a zsellér, de csak 8 zsellér együtt kapott egy egész telket, aminek területét a Károlyi uradalom 4 ½ úrbéri holdban (5 400 négyszögöl) állapította meg.

Korábban már érintettük, hogy a Füzér határához tartozó 715 kat. hold rét és legelő 53 %-a a Károlyi-uradalomé volt, így 1945 tavaszán a földreform során a füzériek „elfoglalták”, majd a községi FÖLDIGÉNYLŐ BIZOTTSÁGNÁL (FIB) kiigényelték az uradalom réteit, legelőit. Bejelentették igényüket 1 000 hold erdőre, mert a rendelet értelmében ahol nincs felosztható mezőgazdasági ingatlan, ott lehet közbirtokossági erdőt igényelni. Évekig húzódott az „erdőügy”, míg végül a füzériek is kaptak 580 hold erdőt és 1947-re megalapították a FÜZÉRI ÚJONNAN FÖLDHÖZ JUTTATOTTAK ERDŐBIRTOKOSSÁGI TÁRSULATÁT (Füzéri UFET). A közbirtokosságok erdésze ekkor **IMRICSKÓ JÓZSEF** volt.

Két erdőbirtokosság volt tehát a községben, de csak rövid ideig gazdálkodhattak, mert a torzult falusi politika következtében 1951-ben, a 18076/1951. FM sz. rendelet alapján a SÁTORALJAÚJHELYI ÁLLAMI ERDŐGAZDASÁGNAL üzemi kezelésbe kellett vennie minden közbirtokossági erdőt. A társulatok jogilag nem szüntek meg, de önálló gazdálkodást nem folytathattak. Jól szemlélteti a korabeli viszonyokat a Gáspárkúti Erdőbirtokossági Társulat (Füzérkajata) 1951. évi feladatait a megállapító határozat.

A 39/1957. sz. kormányrendelet megszüntette a törvénysértést és szabályozta a társulatok működését. Az erdőgazdasági szakirányítás azonban nem sokáig tartott, mert a termelészövetkezet (tsz.) megalakulása után, az 1961. évi VII. törvény alapján a tsz. községekben az erdőbirtokossági társulatok megszűntek. A tsz-be lépett társulati tagok arányrésze a tagok tulajdonába és a tsz. használatába került, a nem tsz. tagok erdejét az állam részére megváltották.

Borsod-Abaúj-Zemplénmegyei Tanács V. B. Mezőgazdasági Osztálya

Sorszám: 53/1951

Tárgy: Az 1951. évben végrehajtandó erdőgazdasági munkák.

Véghatározat

A Göspárhát erdőgazdasági Füvészközség erdőgazdasági társulatnak, községnek Füvészközség község határában fekvő, állami erdőszeli kezelés alatt álló 300 k. hold kiterje désű erdejében az 1951. évben az általam a természetben kijelölt helyen és módon a következő erdőgazdasági munkákat kell elvégezni:

I. Fatermelés. Ki kell termelni:

1951 január 1-től március 31-ig 320 m³ nettó fatömeget.

1951 szeptembertől december 31-ig 1 m³ nettó fatömeget.

Részletezés: a) a termelés helye és módja: Ruhácska időben tisztítás 50 elű 70. Városhely, vállalás. Szexfa: 25 cm. alubi 50 m³

b) faválasztékok:	<u>25. felűh</u>	<u>20. -</u>
	<u>lányfa</u>	<u>40. -</u>
Tavaszi termelésnél:	<u>tiszta korangelt</u>	<u>100. -</u>
	<u>gyf</u>	<u>40. -</u>
	<u>tisztításból gyf</u>	<u>70. -</u>
		<u>320. m³</u>

Őszi termelésnél:

c) egyéb megjegyzések:

II. Erdősítés: Mesterségesen be kell erdősíteni 20 k. hold területet.

Részletezés: a) az évi vágásterülethől: _____ k. hold.

b) régebbi erdősítési hátralékokból: 10 k. hold.

összes erdősítési hátralék: 70 k. hold.

c) alkalmazandó fajok:

d) csemetenevelés:

Fölgy

III. Mellékhasználatok:

A felhasználattal kapcsolatban felhívom a figyelmét a következőkre:

Az ipari célra alkalmas (szerfa) farészeket nem szabad tűzifának feldolgozni. Minden 600 mm-nél hosszabb, 13—18 cm csúcsvastagságú, egyenesnövécsű fenyő-, tölgy- és akácát csak vezetékoszlop, minnél ennél rövidebb, de legalább 120 cm hosszú 12-től 20 cm középméretű egyenesnövécsű tölgy-, fenyő-, akác-, cser-, kőrís-, szil és nyárfát csak bányafa készítésére szabad felhasználni.

A kitermelt szerfaanyag hatósági zár alatt áll, kivéve az 1 m³-en aluli termelést, de csak az esetben, ha az vezetékoszlopnak, bányafának, vagy vasúti talpfának nem alkalmas — és azt a kitermelés befejezése után megvételre azonnal fel kell ajánlani az illetékes állami erdőgazdaságnak.

A 20 ürm³-t meghaladó tűzifaanyag teljes egészében hatósági zár alatt áll, azt felhasználni csak az Erdőközpont engedélyével szabad. Az ennél kisebb tűzifakészletheől is a birtokos csak háztartási szükségletének megfelelő készletet tarthat, a többi fölött a Belkereskedelmi Minisztérium rendelkezik és azt megvételre ugyancsak a területileg illetékes állami erdőgazdaságnak kell felajánlani.

Faanyagot az erdőből elszállítani csak a körzési előljáróság által kiállított szállítási engedéllyel szabad. Vasúton tűzifát szállítani csak az Erdőközpont által kiadott fuvarlevéllel szabad.

A kitermelés az erdőbirtokos kötelessége.

A fent előirt erdőgazdasági munkák az 1951. évi tervére előirt erdőgazdasági munkálatok részét képezik és teljesítésének elmulasztása, vagy feltételeinek be nem tartása az 5 éves terv végrehajtását veszélyeztetli és a tervgazdálkodás büntetőjogi védelméről szóló 1950. évi 4. számú törvényerejű rendelet alapján lesz büntetve.

I N D O K O L Á S :

A véghatározat a Földművelésügyi Minisztérium utasítására lett kiadva, ellene fellebbezési eljárás nem lehet.

A véghatározatot kiadjuk:

1. Az erdőbirtokosnak;
2. A Megyei Tanács V. B. Mezőgazdasági Osztályának;
3. A Jársi Tanács V. B. Mezőgazdasági Osztályának;
4. A faanyag felvásárlást végző szervnek;
5. A Megyei Tanács Pénzügyi Osztályának;

Tüzenkőváros, 1951. január 31. n.

Megértettem és tudomásul vettem:

Lukács László
erdőbirtokos

St. János
megyei jársi erdőszek. előadó

1960. február 1-jén megalakult a Füzéri Rákóczi Mezőgazdasági Termelő Szövetkezet, ami az 1967. évi üzemterv szerint 454 hektár (789 kat. hold) erdőben gazdálkodott, de az erdőgazdaság kötelező szakirányításával és a kitermelt iparifát köteles volt felajánlani felvásárlásra a ZEMPLÉNHEGYSÉGI ÁLLAMI ERDŐGAZDASÁGNAK. A területből 363 ha fatermelési, 19 ha talajvédelmi rendeltetésű erdő, 66 ha rét és legelő és 6 ha egyéb terület volt.

1970-ben módosították az erdőtörvényt, megszűnt a szakirányítás, az iparifa kötelező felvásárlása és ettől kezdve beszélhetünk önálló szövetkezeti erdőgazdálkodásról.

A termelősövetkezet elnökei:	1960-1961	OROSZ ANDRÁS
	1961-1974	MAGYARI JÁNOS
erdészek:	1960-1964	LACZKÓ ANDRÁS
	1964-1975	BACSÓ IMRE

A szövetkezeti erdőgazdálkodás kezdeteit jól összefoglalta MATUSZ GIZELLA: ERDŐMUNKÁK FÜZÉREN c. dolgozatában. A Sátoraljaújrhelyi Kossuth Lajos Gimnázium és Szakközépiskola tanulója a Kazinczy Kör keretében, 1970-ben végzett gyűjtései alapján néprajzos alaposítással foglalta össze az erdőben dolgozók munkaszervezetét – parti – brigád – munkacsapat – ruházatát, az étkezési szokásokat, szerszámokat stb. Adatközlői (MATUSZ FERENC és BACSÓ IMRE) segítségével megmentette az utókornak a fadóntás és darabolás munkaműveleteinek leírását, a fejszék (balták), a keresztvágó és a kávásfűrész, a fűrészfog-hajtogató, a vas- és faékek, a kéziszánkó, a bérfásszekér, a kurtaszánkó, a lacsuha, a kerékkötő- és csatlólánc stb., megnevezését és használatát. (KOVÁTS, 1970.)

Az 1970-es évek közepén elkezdődött a termelősövetkezetek összevonása, „a nagyüzemi gazdálkodás fejlődése eredményeként ... a Pusztafalui és a Füzéri Mg. Tsz-ek is csatlakoztak a Füzérkomlói székhellyel működő FELSŐHEGYKÖZ MG. Tsz-hez” – olvashatjuk az üzemtervben.

Az 1975. január 1-jén megalakult Felsőhegyköz Mg. Tsz. 1 514,7 ha erdő és erdőhöz tartozó egyéb területen gazdálkodott. A korosztály viszonyok miatt a nevelővágások végrehajtása volt a fő feladat, a kevés véghasználatban sikeresen alkalmazták a fokozatos felújító vágást és elsősorban erdei fenyő csemetével folytatták a felhagyott legelők fásítását.

A termelősövetkezet elnökei:	1975-1983	HORVÁTH TIVADAR
	1983-1994	KOVÁCS GERGELY
Erdészeti ágazatvezetők:	1975-1988	BALLA LÁSZLÓ
	1988-1991	LACZKÓ GYÖRGY
Erdészek:	1975-1988	BACSÓ IMRE
	1988-1991	BACSÓ BÉLA

A rendszerváltást követően az 1991. évi XXV. törvény az erdőtulajdonosok kárpótlásáról is rendelkezett. A szövetkezetekre vonatkozó átmeneti törvény egyszerre jelölte ki a vagyon felosztását osztatlan szövetkezeti vagyonra, tagi részaránytulajdonra és kárpótlási földalapra. Az 1992. évi II. tv. 24. §-a szerint azonban „a szövetkezet közös használatából kikerült erdőben... osztatlan közös gazdálkodást kell folytatni.”

E törvény alapján lehetővé vált akár új szövetkezet, akár erdőbirtokossági társulat alapítása. Számptalan jogi kérdés azonban tisztázatlan maradt és évekig elhúzódott az új erdőgazdálkodó szervezet megalakulása.

Kijelölték a kárpótlási földalapot, de a rendezetlen tulajdonviszonyok miatt a földkiadó bizottság nem tudott határozatot hozni a részaránytulajdonról. 1994. április 30-án a Felsőhegyköz

Mg. Tsz. végelszámolással megszűnt, így gazdátlanná vált az erdő. A kárpótlással megszerzett és a részaránytulajdonban maradó erdőnek nem volt tulajdonosi képviselője.

A jogutód nélkül megszűnt tsz. vezetői Füzérkomlós székhellyel megalakították a HEGYKÖZI VÁLLALKOZÓK SZÖVETKEZET-ét és az aranykorona érték alapján Füzér községhatárban is bérbé vették az osztatlan, közös tulajdonú erdő egy részét. Voltak azonban, akik nem járultak hozzá a bérbeadáshoz, elkezdődött a huzavona.

A kiadott és visszavont hatósági határozatok és fellebbezések közben megjelent „Az erdőbirtokossági társulatokról” szóló 1994. évi XLIX. törvény, aminek alapján megalakult a Füzérvári Erdőbirtokossági Társulat. Cégbejegyzésre azonban nem került sor, mert a vállalkozók szövetkezete fellebbezéssel élt. Újra kezdődött a pereskedés, hatóságok és bíróságok igyekeztek rendezni az ügyet és 1999-ben 310 taggal, 436,6 ha területen megalakították a FÜZÉRVÁRI ERDŐBIRTOKOSSÁGI TÁRSULATOT. A társulat elnöke HORVÁTH JENŐ, szakirányító erdész LACZKÓ PÉTER. 30,2 ha erdő tulajdonviszonyai még 2005-ben is rendezetlenek.

Az üzemterv szerint a társulat erdejéből talajvédelmi erdő 51,6 ha, faanyagtermelő erdő 346,8 ha, magtermelő állomány 18,4 ha, egyéb részlet 15,3 ha.

Az elegyarány: kocsánytalan tölgy 40 %, bükk 46 %, gyertyán 6, fenyők 5, egyéb 3 %. A korosztályok: fiatal (1-30 éves) 18 %, középkorú (31-80 éves) 42 %, idős (81 év feletti) 40 %. Előfakészlet 107 000 m³, 30 éven belül véghasználatra érett 209 ha-on 80 000 m³, aminek 65 %-a bükk.

Ezeket a véghasználatokat azonban már nem az eddig alkalmazott csoportos felújító vágással hajtják végre, mert a 70 évesnél idősebb állományokban, a társulat áttért a természetes folyamatokra épülő, folyamatos erdőborítást biztosító PRO SILVA szemléletű szálaló erdőgazdálkodásra. Ennek biztató eredményei már ma is láthatók.

Folyamatos erdőborítás, spontán lék